

Kiezen voor Langer thuis

Onderzoek naar manieren waarop 55+'ers zich voorbereiden op wonen in de toekomst

“Een goed moment om na te denken over wonen op onze oude dag, is al we ons oud gaan voelen.”

Deelrapport 3

November 2018

Voorwoord

‘Lang zult u wonen’ is het motto van de bewustwordingscampagne die mensen van 55 jaar en ouder informeert en stimuleert om op tijd de woning te verbeteren met het oog op het ouder worden. Sinds 2013 wordt deze campagne in de provincie Overijssel gevoerd en door steeds meer gemeenten in Nederland overgenomen.

Verskillende onderzoeken naar wonen en ouderen laten zien dat de woningvoorraad ongeschikt is en onvoldoende aansluit op de veranderende woonwensen en de (dubbele) vergrijzing. Nieuwbouw van seniorencomplexen, nieuwe woonconcepten, doorstroming en het aanpassen van de bestaande woningvoorraad moeten oplossingen bieden.

In gesprekken tijdens de campagne, maar ook uit onderzoek, weten wij dat veel mensen het liefst oud worden in hun eigen huis. Reden voor ons om te onderzoeken wat hen beweegt. Houden ze er rekening mee dat ze zelfstandig (moeten) blijven wonen? Ondernemen ze actie, door te verbouwen of te verhuizen? En, beschikken ze over financiële mogelijkheden om dit te doen?

We hebben I&O research gevraagd op deze vragen een antwoord te vinden. In deze publieksversie van het onderzoek brengen we verslag uit van het derde van vier deelonderzoeken. Het onderliggende I&O rapport is bij ons op te vragen. In de loop van 2019 zal het laatste vierde deelonderzoeken verschijnen, dat net als dit onderzoek de (toekomstige) oudere en zijn denkwereld en gedrag centraal stelt.

Lang zult u wonen
Enschede, januari 2019

1 | Inleiding

Het aantal ouderen dat langer thuis blijft wonen stijgt de komende jaren fors door de vergrijzing. Het is bekend dat de meeste mensen het liefst oud worden in hun eigen huis. Vaak zijn daar aanpassingen voor nodig, soms moeten of willen mensen verhuizen. In dit derde deelonderzoek hebben we ouderen van 55 jaar en ouder gevraagd welke keuzes zij maken rond het levensloopbestendig wonen in de eigen woning.

Hoe maken (toekomstige) ouderen een keuze voor een levensloopbestendige woning

Interessant is te weten hoe zij tot de afweging komen om wel of niet zelf in actie te komen. Wanneer denken zij dat dit het goede moment is? Welke voor- en nadelen van een aangepast huis zien ze bijvoorbeeld? Bij wie of waar gaan zij op zoek naar informatie en door wie laten zij zich beïnvloeden? Het zoeken naar informatie is een belangrijk onderdeel in het nemen van beslissingen.

Hoe kunnen overheden met beleid het keuzeproces beïnvloeden?

Voor beleidsmakers is het interessant om te weten hoe zij met hun beleid ervoor kunnen zorgen dat mensen bepaalde wenselijke keuzes maken (stoppen met roken, de autogordel dragen of de woning op tijd aanpassen aan het ouder worden). Denk daarbij aan beleidsmaatregelen zoals informatie-campagnes en financiële prikkels.

Ook is het interessant om te zien hoe ver alle 55+'ers in Nederland zijn met het veilig en comfortabel maken van hun woning en hierin verschillende typen mensen te onderscheiden. Welke 55+'ers omarmen het concept levensloopbestendig wonen en gaan er als eerste mee aan de slag? En welke groepen zijn afwachtend en stellen hun beslissing uit? Op deze vragen proberen wij met I&O Research antwoord te geven als alle deelonderzoeken zijn afgerond. Hierbij zullen we gebruik maken van het Waardenmodel van I&O Research.

Individueel keuzegedrag centraal

In dit onderzoek gaan we in op het individuele keuzegedrag van mensen van 55 jaar en ouder. We maken daarbij gebruik van de theorie en kennis van onderzoeker Everett M. Rogers¹, die veel studies deed naar verspreiding van nieuwe ideeën.

In ons onderzoek gaat het om het nieuwe idee van het veilig en comfortabel wonen dat past bij het ouder worden ofwel het 'levensloopbestendig wonen'. In tegenstelling tot het oude idee van verhuizen naar een verpleeg- of verzorgingshuis als oplossing voor problemen rond wonen en eventuele ouderdom(sgebreken) en zorg.

¹ Rogers, E.M (2003). *Diffusion of innovations (5th edn)*, New York: Free Press.

Meer mensen Langer thuis en 'levensloopbestendige woning'

De overheid wil dat meer mensen langer thuis wonen, ook als zij ouder worden en zorg nodig hebben. Een levensloopbestendige of - geschikte woning is daarbij van belang. Maar willen mensen dat eigenlijk wel? En wat gaan ze doen?

Vier elementen zijn belangrijk bij het verspreiden van het nieuwe idee van 'levensloopbestendig wonen':

1. Het idee zelf: wat is het voordeel, past het bij je normen en waarden, is het complex, kun je het uitproberen, is het zichtbaar bij anderen en jezelf?
2. Communicatiekanalen: welke boodschap over het nieuwe idee wordt gedeeld, hoe wordt over het nieuwe idee gecommuniceerd, via welke kanalen?
3. Tijd: hoe lang duurt het voordat mensen tot een beslissing komen, zijn ze snel of langzaam en hoeveel mensen hebben het nieuwe idee geaccepteerd ten opzichte van de hele groep?
4. Sociaal systeem: van welke groep(en) maken ouderen deel uit, naar wie luisteren ze en door wie worden ze beïnvloed, welke normen geven richting aan hun gedrag?

In dit onderzoek proberen we meer inzicht te krijgen in deze vier elementen, waar het gaat om levensloopbestendig wonen. Ook maken we gebruik van de vijf fasen van een besluitvormingsproces. De theorie van Rogers biedt ons zo een kapstok voor dit onderzoek.

'De overheid wil dat meer mensen langer thuis wonen, ook als zij ouder worden en zorg nodig hebben.'

Vijf fasen in besluitvormingsproces

Of een 55+’er de woning veilig en comfortabel maakt, is een individueel besluit van deze persoon. De 55+’er doorloopt een aantal stappen voordat hij tot een besluit komt (om wel of niet de woning veiliger en comfortabeler te maken).

1. Kennis: wat is het ‘idee van de levensloopbestendige woning’, hoe werkt het, wat zijn de consequenties en wat gaat het opleveren?
2. Houding: is het iets voor mij en wat levert het mij in mijn persoonlijke situatie op, staat een 55+’er er positief of negatief tegenover, welke prikkels of maatregelen beïnvloeden deze houding?
3. Beslissing: het besluit om wel of niet aan de slag te gaan, activiteiten die daarbij horen, treffen van voorbereiding enz.
4. Implementatie: gaat om het doen, het gebruik nemen van de levensloopgeschiedte(re) woning, het verbouwen enz.
5. Bekrachtiging: de fase waarin de 55+’er op zoek gaat naar informatie die de gemaakte beslissing ondersteunt, maar kan ook leiden tot herziening van de beslissing (bijv. toch verhuizen).

In dit rapport gaan we met name in op de fasen 1 tot en met 3.

Panel I&O Research met 6.686 respondenten van 55 jaar en ouder

Lang zult u wonen heeft I&O Research gevraagd voor het onderzoek een panel te raadplegen bestaand uit inwoners van 55 jaar en ouder. De toekomstige oudere (55 - 64 jaar) is in dit onderzoek bewust meegenomen. Hij of zij zal in de nabije toekomst een groot deel van de inwoners vertegenwoordigen die 65 jaar of ouder zijn en langer thuis blijven wonen.

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een online enquête in het I&O Panel in september 2018. In totaal ontvingen 14.005 panelleden van 55 jaar en ouder een uitnodiging om mee te doen aan het onderzoek. De vragenlijst is ingevuld door 6.686 mensen, een respons van 48%. Er is geen reminder verstuurd. De onderzoeksresultaten zijn na herweging op leeftijd, geslacht, stedelijkheid en regio representatief voor alle Nederlandse inwoners van 55 jaar en ouder. Dit is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard.

Informatie zoekproces

Tijdens een innovatiebesluitvormingsproces gaan mensen op zoek naar informatie, over hoe voor- en nadelen voor hen zullen uitpakken (ze willen hierover graag zekerheid). Het is dus interessant te weten of, waar en hoe 55+’ers informatie zoeken en verwerken. Zijn ze voldoende geïnformeerd, bij wie kunnen ze terecht voor informatie en advies?

2 | Kennis

Om een beslissing rond het verbouwen en verbeteren van de woning te kunnen nemen, zullen mensen moeten weten wat 'levensloopbestendig wonen' is, hoe het werkt en wat de consequenties zijn. Aan 55+ers is daarom gevraagd of zij weten wat er bedoeld wordt met 'levensloopbestendig wonen'.

67%

van de 55+ers heeft kennis van begrip 'levensloopbestendig'

25% weet niet precies wat met levensloopbestendig wordt bedoeld

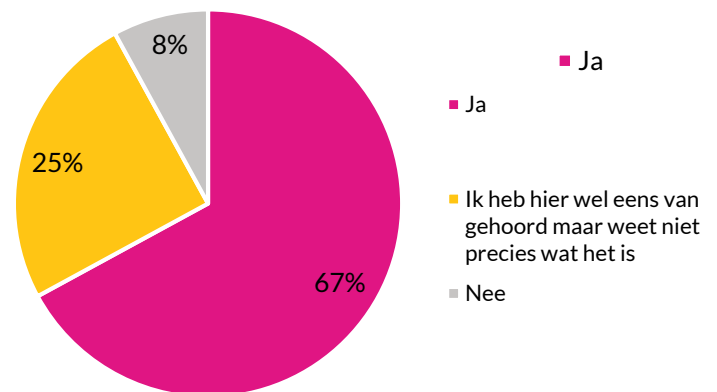
Van alle 55+ers weet 67% echt wat er wordt bedoeld met het begrip, waarbij zij zelf een accurate omschrijving geven. Een kwart (25%) van de 55+ers heeft weleens gehoord over levensloopbestendig wonen, maar weet niet precies wat hiermee wordt bedoeld. In Nederland gaat het in absolute zin om ongeveer 1.355.000 ouderen van 55 jaar en ouder die niet precies weten wat er met levensloopbestendig wonen bedoeld wordt.

10% weet niet wat wordt bedoeld

Het begrip is niet bekend bij ongeveer een tiende van de 55+ers. Dit wordt vaker aangegeven door de 'jongste' ouderen (de 55- tot 59-jarigen) en de 'oudste' ouderen (80+ers), maar ook vaker door mensen met een huurwoning. In absolute zin gaat het hierbij om ongeveer 542.000 55+ers.

Uit de theorie van Rogers is bekend dat als kennis ontbreekt, het informatiezoekgedrag niet op gang komt.

Kennis van levensloopgeschikt wonen

Percentage 55-plussers dat bekend is met het begrip levensloopbestendig of levensloopgeschikt wonen.

Niet op zoek naar informatie

Voldoende kennis van het begrip 'levensloopbestendig wonen' mist bij één derde van de 55+ers in Nederland. Door het ontbreken van kennis is het waarschijnlijk dat één derde van de 55+ers niet verder op zoek gaat naar informatie. Het zou kunnen dat voor hen hier het keuzeproces eindigt om wel of niet levensloopbestendig te willen wonen. In Nederland gaat het in absolute zin om ongeveer 1.626.000 ouderen van 55 jaar en ouder.

Hoe het informatiezoekgedrag van 55+ers er verder uit ziet, wordt beschreven in hoofdstuk 5.

3 | Houding

Om een beeld te krijgen of 55+'ers positief of negatief staan tegenover levensloopbestendig wonen, hebben we in een aantal vragen de houding gepeild ten opzichte van wonen. De houding bepaalt voor een groot deel of mensen openstaan voor het idee van levensloopbestendig wonen.

Zo hebben we gevraagd of 55+'ers zich door de boodschap van de overheid aangesproken voelen. Ook wilden wij weten welke voordelen zij verwachten in hun persoonlijke situatie. En verder, hoe oud mensen zich voelen en of deze werkelijke leeftijd overeenkomt met hun gevoelsmatige leeftijd.

Rol van echte en gevoelsmatige leeftijd

Levensloopbestendig wonen wordt vaak gezien als een maatregel voor ouderen. Leeftijd speelt dus een voorname rol als het gaat om levensloopbestendig wonen. Maar wanneer is iemand oud? Als mensen zich jonger voelen dan zij in werkelijkheid zijn, versterkt dat de mogelijkheid dat zij (nog) niet openstaan voor het idee van levensloopbestendig wonen. Alleen bij de mensen die het begrip kenden).

67 jaar leeftijd van senior

55+'ers is gevraagd vanaf welke leeftijd men 'ouder' of 'senior' is. De gemiddelde leeftijd waarop 55+'ers iemand als oudere of senior zien is 67 jaar. De pensioengerechtigde leeftijd. Slechts 5% van de 55+'ers vindt een 55+'er een senior. De ongeveer 30% denkt aan een 65- en 70-jarige. Voor 11% is een 75-jarige een senior. Een klein deel, 4% denkt aan een 80-jarige.

Echte en gevoelsmatige leeftijd

Dit roept de vraag op voor welke leeftijdsgroep levensloopbestendig interessant is, volgens 55+'ers. En vanaf welke leeftijd mensen hierover na zouden moeten denken volgens hen. Niet alleen de werkelijke leeftijd is hierbij van belang, maar ook de

gevoelsmatige leeftijd van 55+'ers. Hoe oud voelen mensen zich, zit er verschil tussen hun werkelijke leeftijd en hun gevoelsmatige leeftijd?

48% voelt zich jonger dan hij/zij is

Van alle 55+'ers geeft ongeveer de helft (48%) aan zich jonger te voelen dan hij/zij daadwerkelijk is. Met name de leeftijdsgroep 75-79 jaar (58%) denkt hier zo over en voelt zich jonger.

10 jaar jonger dan werkelijke leeftijd

De ouderen die zich jonger voelen, voelen zich gemiddeld 10 jaar jonger. 58% van diegenen die zich jonger voelen, voelen zich meer dan 10 jaar jonger. Dit is 28 procent van alle ouderen.

Nadenken over wonen op oude dag

Het nadenken over wonen op de oude dag wordt door alle leeftijdsgroepen boven de 55 vooruitgeschoven. Opvallend is dat de meeste mensen binnen elke leeftijdsgroep aangeven dat men vanaf een leeftijdsgroep hoger moet nadenken over de woonsituatie op oude dag. Het lijkt erop dat men op elke leeftijd nog niet toe is aan levensloopbestendig wonen, maar dat zij het vooruitschuiven. 80+'ers geven aan dat het vanaf dat moment waarschijnlijk wel het beste moment is om stappen te zetten. Alleen is dit de groep die het minst de voordelen ziet van levensloopbestendig wonen.

50% voelt zich niet aangesproken door overheid

De helft van de 55+'ers voelt zich niet aangesproken wanneer de overheid een beroep doet op mensen om hun huis levensloopbestendig te maken (50%). Met name de 55- tot 59-jarigen, voelen zich het minst aangesproken (54%). Dit is de groep toekomstige ouderen die in de bevolkingsprognoses verantwoordelijk is voor de toenemende vergrijzing. De leeftijdsgroepen die het meest bekend zijn met het begrip levensloopbestendig wonen (65-69 jaar en 75-79 jaar), geven ook vaker aan zich wél aangesproken te voelen. Het bezitten van kennis hebben over levensloopbestendig(er) wonen zorgt ervoor dat mensen zich vaker aangesproken door de boodschap van de overheid (41%)

	55-59 jaar	60-64 jaar	65-69 jaar	70-74 jaar	75-79 jaar	80 jaar en ouder	Totaal
Ja	35%	39%	40%	38%	41%	38%	38%
Nee	55%	50%	49%	50%	47%	50%	50%
Weet	10%	12%	11%	12%	12%	12%	11%

Voelt zich aangesproken wanneer de overheid een beroep doet om het huis levensloopbestendig te maken

Het is te vroeg om mee bezig te zijn

Met name de 55- tot 64-jarigen (respectievelijk 56% en 53%) en koopwoningeigenaren (45%) geven aanzienlijk vaker aan dat ze het te vroeg te vinden om nu al met langer thuis wonen bezig te zijn.

94% ziet voordelen van levensloopbestendig(er) wonen

Of ze zich nu wel of niet aangesproken voelen door de overheid, bijna alle 55+'ers (94%) zien wel de voordelen van levensloopgeschikt wonen.

72% ziet blijven wonen in vertrouwde omgeving als voordeel

Het kunnen blijven wonen in een vertrouwde omgeving is het meest genoemde voordeel (72%),

gevolgd door meer comfort en gemak (51%). Meer comfort en gemak wordt met name door 60- tot 69-jarigen aangegeven (54 en 55%) en vrouwen (54%). Voor mensen met een huurwoning geldt het voordeel 'kosten besparen omdat ik niet hoeft te verhuizen' (28%) vaker dan voor koopwoningeigenaren (19%).

1% ziet waarde toename woning als voordeel

Men ziet in veel mindere mate als voordeel dat het huis makkelijker verkoopbaar wordt of na verbouwing meer waard wordt. Het levensloopbestendig maken van de woning lijkt in de beleving van veel 55+'ers vooral geld te kosten en lijkt in financiële zin niets of weinig op te leveren.

Voordelen niet direct voelbaar

Bijna alle 55+'ers zien voordelen van levensloopbestendig wonen. In dat opzicht is de houding overwegend positief ten opzichte van levensloopbestendig wonen. Echter, voor de meesten van hen ligt het moment om ermee bezig te zijn in de toekomst. Het is te vroeg om mee bezig te zijn. Mensen zijn te jong of voelen zich te jong en vinden het idee van levensloopbestendig wonen vooral iets voor de leeftijdsgroep boven hen.

4 | *Beslissing*

Nadat 55+'ers hebben nagedacht of een levensloopbestendige woning voldoende voordelen oplevert, nemen zij de beslissing om wel of niet in actie te komen. We hebben 55+'ers gevraagd naar hun uiteindelijke beslissing en hoe zij hiertoe gekomen zijn.

29% beslist positief

29% van de 55+'ers overweegt om de woning levensloopbestendig(er) te maken. 48% overweegt dit niet en 23% weet het niet. De groep die het nog niet weet is aanzienlijk groot. Positief om het huis levensloopbestendig(er) te maken zijn met name de 65- tot 69-jarigen en woningeigenaren (beide groepen 32%).

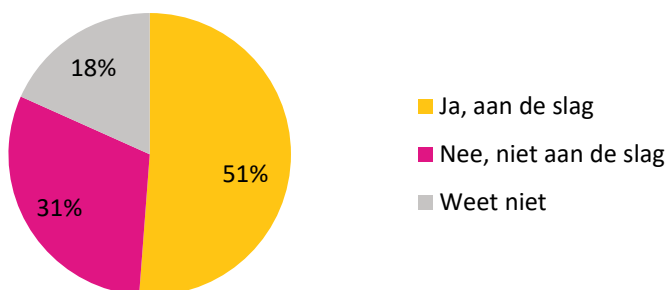
	55-59 jaar	60-64 jaar	65-69 jaar	70-74 jaar	75-79 jaar	80 jaar en ouder	Totaal
Ja	23%	30%	32%	30%	29%	27%	29%
Nee	55%	44%	45%	47%	47%	54%	48%
Weet	22%	26%	23%	23%	25%	19%	23%

Overweegt om het huis levensloopbestendig te maken

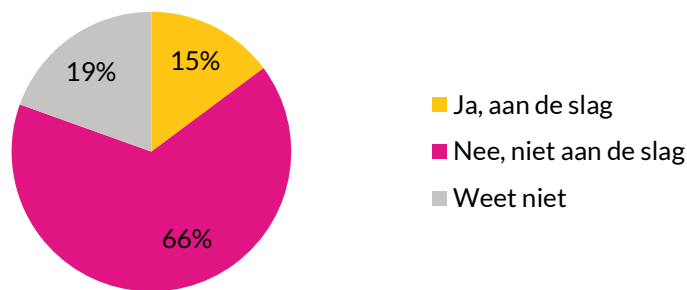
Positieve houding, vaker een positieve beslissing

Van degenen die zich aangesproken voelen door de overheid, overweegt 51% hun woning levensloopbestendig(er) te maken en 30,5% niet. Van degenen die zich niet aangesproken voelen overweegt 14,8% hun woning levensloopbestendig(er) te maken en 65,6% niet.

Ik voel me aangesproken

Ik voel me niet aangesproken

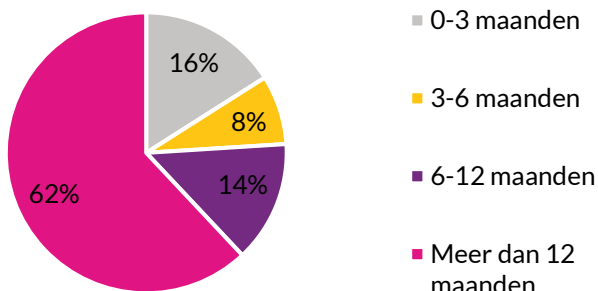

Mensen die zich (niet) voelen aangesproken versus de mensen die overwegen (wel/niet) aan de slag te gaan

Beslissen kost tijd

Een beslissing nemen kost tijd en is omgeven met onzekerheid wanneer daadwerkelijk gestart wordt met de realisatie van de woningverbetering. Degenen die positief beslissen, denken hier al langer dan 12 maanden over na (62%).

Nadenken in maanden

Aantal maanden dat 55+ers nadenken over levensloopbestendig maken van de woning

37% weet niet wanneer wordt gestart met realisatie

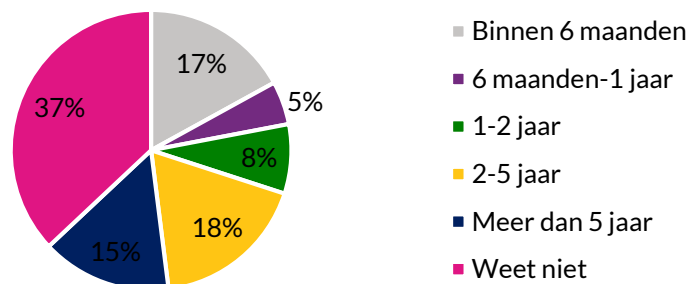
Wanneer er daadwerkelijk actie ondernomen wordt, weet 37% van de 55+ers niet. Het realiseren van de verbouwing of aanschaf van producten lijkt vooruit geschoven te worden en is iets voor in de toekomst. Zo geeft 18% aan dat er over 2 tot 5 jaar actie ondernomen wordt, 15% denkt over meer dan vijf jaar. Van degenen die er al langer dan 12 maanden over nadenken, denkt 19% binnen 6 maanden actie te ondernemen. Maar ook bij deze groep weet het grootste deel het nog niet.

34% aan de slag als het nodig is

De 55+ers die op dit moment niet overwegen hun huis levensloopbestendig(er) te maken geven hiervoor voornamelijk de reden dat zij dit pas willen doen als het nodig blijkt (34%).

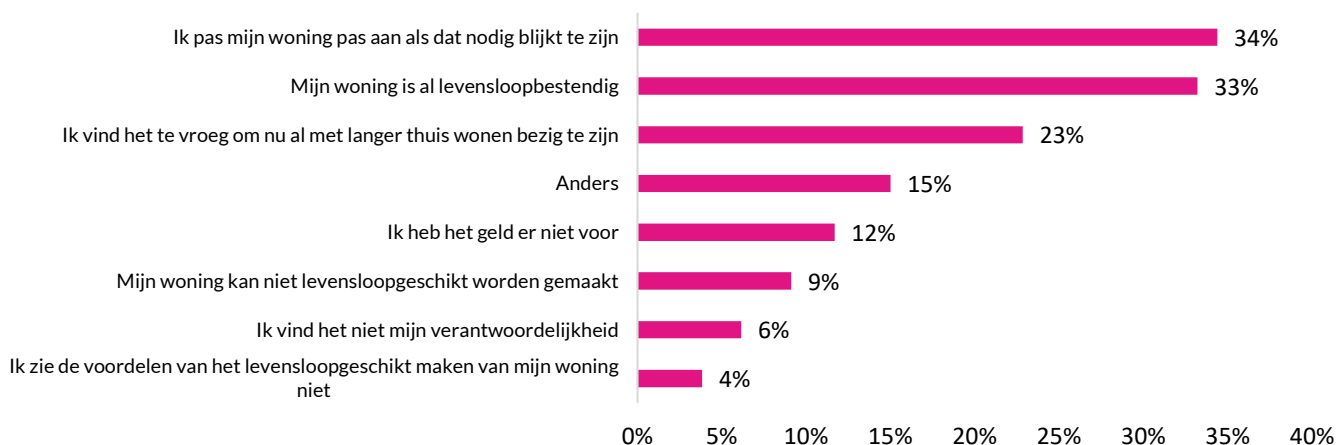
Deze reden wordt ongeveer even vaak gegeven door 55- tot 74-jarigen (tussen 34-37%), maar minder door 75+ers (tussen 27-30%).

Planning levensloopbestendig maken woning

Aantal maanden, jaren waarop 55+er van plan is de woning levensloopbestendig te maken

Redenen om niet over na te denken

Redenen om niet te overwegen, meerdere antwoorden mogelijk; percentage van niet-overwegende 55-plussers

15% beslist vanwege leeftijd

Slechts 15% gaat de woning veiliger en comfortabeler maken wanneer een bepaalde leeftijd wordt bereikt. Het moment dat kinderen uit huis gaan (2%) en wanneer men zelf of de partner stopt met werken is volgens weinig 55+ers (4%) het juiste moment. Leeftijd geeft geen doorslag in de beslissing.

5 | Informatiezoekproces

Het zoeken naar informatie maakt een belangrijk deel uit van het keuzeproces. Waar en hoe krijgt de 55+’er relevante informatie? Om te kunnen beslissen is het immers belangrijk dat mensen weten wat levensloopbestendig wonen betekent (kennisfase). Vervolgens is het ook belangrijk dat 55+’ers helder hebben wat het hen persoonlijk oplevert en dat zij hun behoefte helder hebben. Wie kan helpen deze behoefte helder te krijgen (houdingfase)?

Om een beeld te krijgen van het informatiezoekproces van 55+’ers hebben wij gevraagd hoe en hoe vaak zij informatie zoeken over levensloopbestendig wonen, naar welke informatie zij zoeken, waar de informatie wordt gezocht en aan welke informatie er behoefte is. Ook is hen gevraagd wie hen kan helpen om de behoefte helder te krijgen.

19%

van de 55+’ers heeft weleens gezocht naar informatie over levensloopbestendig wonen.

81%

van de 55+’ers heeft nog nooit naar informatie over levensloopbestendig wonen gezocht.

Informatie opzoeken

Bij het zoeken naar informatie onder alle 55+’ers zien we het volgende. De 70- tot 79-jarigen (22% en 23%) zoeken het vaakst wel. De 55- tot 59-jarigen (86%) zoeken het vaakst niet. Eigenaren van koopwoningen (19%) zochten iets vaker informatie dan huurders (16%).

	55-59 jaar	60-64 jaar	65-69 jaar	70-74 jaar	75-79 jaar	80 jaar en ouder
Ja	13%	17%	20%	22%	23%	19%
Nee	86%	82%	80%	77%	76%	81%
Weet ik niet	1%	1%	0%	1%	1%	1%

Percentage dat weleens naar informatie heeft gezocht over levensloopbestendig wonen, naar leeftijdsgroep.

48% zocht informatie over producten en diensten

Van de mensen die op zoek ging, heeft bijna de helft gezocht naar informatie over mogelijkheden van bestaande producten en de mogelijkheden in de woning. Het minst vaak (4%) zocht men naar informatie over de voordelen en de opbrengsten van het levensloopgeschikt maken.

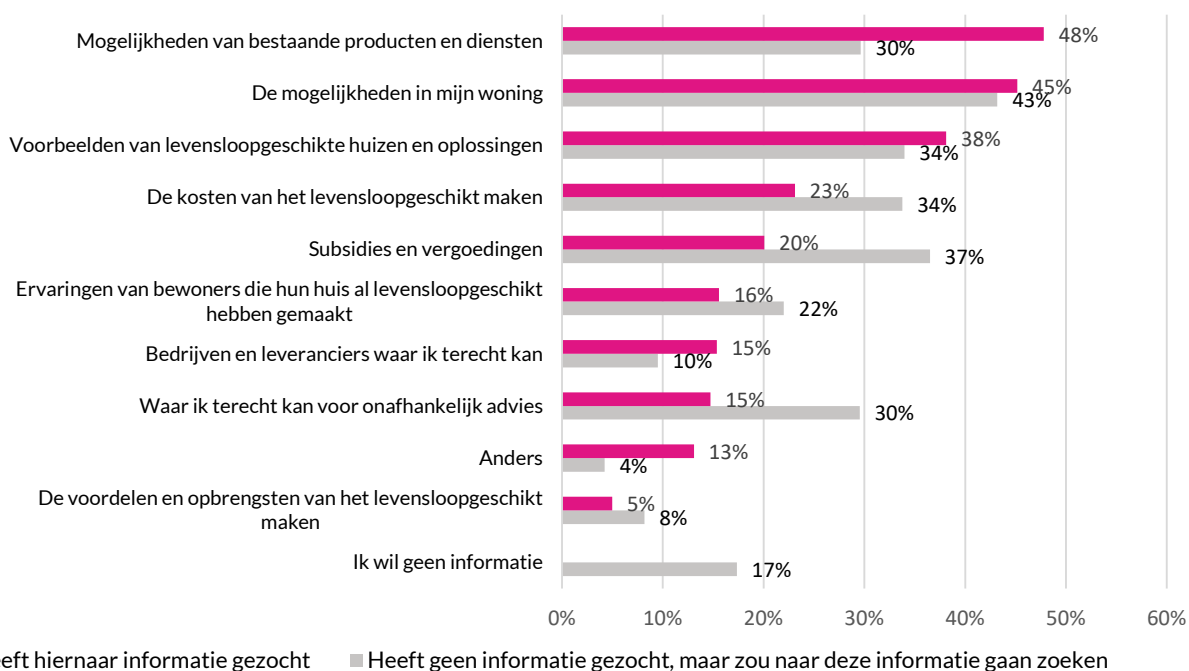
Aan de 81% van de 55+'ers die niet zochten is gevraagd welke informatie zij zouden zoeken.

37% zou zoeken naar subsidies en vergoedingen

Van de mensen die nog niet zoeken naar informatie, staat informatie over de mogelijkheden in de woning op één (43%). Opvallend is dat zij ook geïnteresseerd zijn in subsidies en vergoedingen (37%) en de kosten van levensloopbestendig maken (34%). Ook is 30% geïnteresseerd in waar men terecht kan voor onafhankelijk advies.

Naar welke informatie (zou worden) gezocht

Naar welke informatie (zou worden) wordt gezocht over levensloopbestendig wonen. Meerdere antwoorden mogelijk.

Daarbij zijn het huurders die vooral geïnteresseerd zijn in subsidies en vergoedingen en onafhankelijk advies. Woningeigenaren hebben vooral interesse voor mogelijkheden in de woning, kosten en bedrijven en leveranciers. Verder zijn het vooral de 70- tot 74-jarigen die zoeken naar de mogelijkheden in de woning (56%). De 'jongste' (55-59 jaar) en 'oudste' (80-plus) ouderen zijn vaker dan de andere leeftijdsgroepen op zoek naar bedrijven en leveranciers waar zij terecht kunnen.

Internet en gemeente belangrijkste informatiebronnen

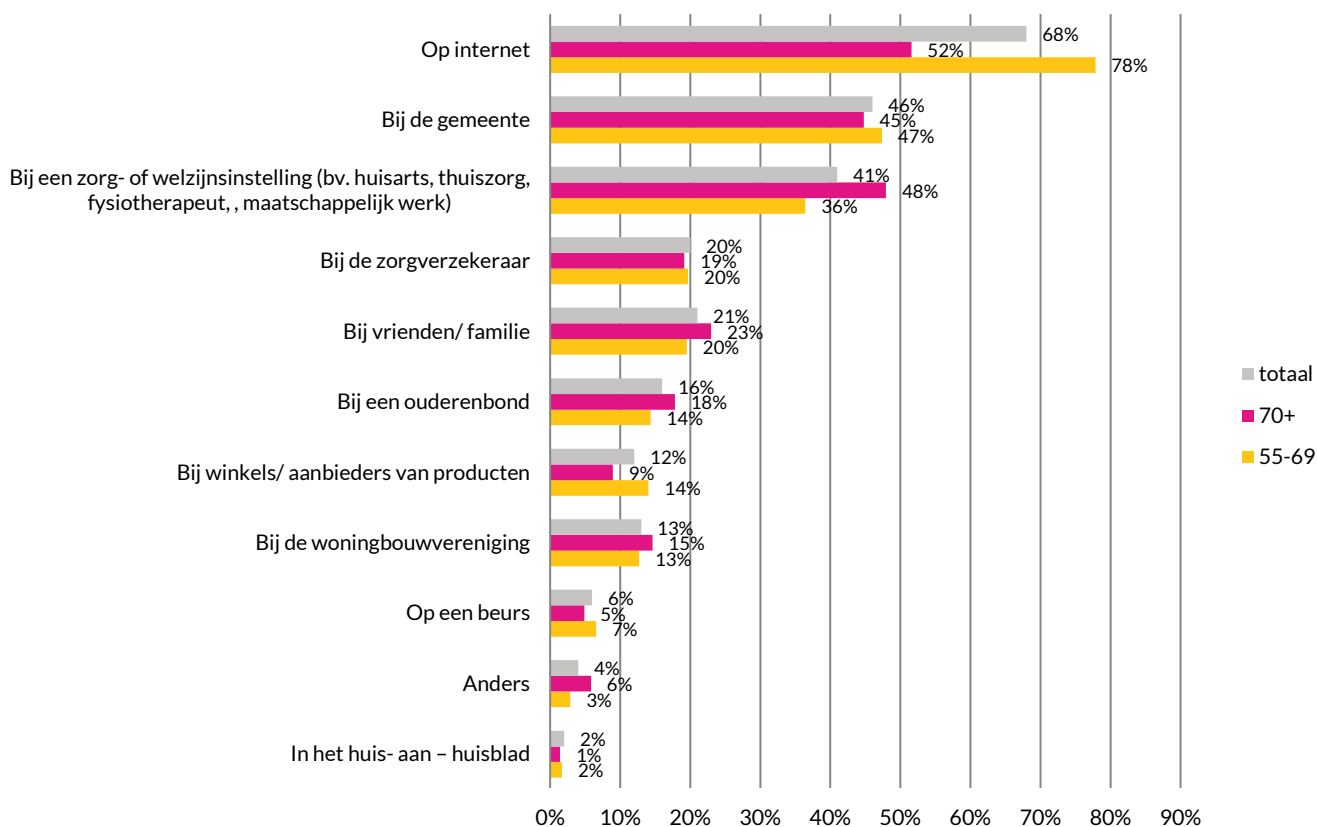
Aan de 55+'ers is gevraagd waar zij informatie (zouden) zoeken. Internet en de gemeenten zijn de belangrijkste informatiebronnen. 71% van de 55+'ers die weleens naar informatie over levensloopbestendig wonen heeft gezocht, was geholpen met die informatie voor het maken van afwegingen en keuzes. De 55+'ers die nog geen informatie hebben gezocht zouden het via internet uitzoeken, maar raadplegen ook de gemeente. Daarnaast zouden ze zorg- of welzijnsinstellingen zoals de huisarts, thuiszorg, maatschappelijk werk raadplegen.

68%

van de 55+'ers zal informatie zoeken op internet als zij iets willen weten over levensloopbestendig wonen.

Waar 55+'ers informatie (zouden) zoeken

Waar zou u naar informatie zoeken over levensloopbestendig wonen (55-69 jaar en 70+)?

Informatiezoekgedrag van huurders en woningeigenaren verschilt

Mensen met een huurwoning geven vaker dan koopwoningeigenaren aan dat zij de gemeente zouden raadplegen. Mensen met een koopwoning zullen vaker het internet raadplegen.

Informatiezoekgedrag van oudere en jongere oudere verschilt

De top vijf te raadplegen informatiekanalen komt nagenoeg overeen voor de leeftijdsgroepen 55 tot 79 jaar. Zo zou internet het meest geraadpleegd worden, gevolgd door de gemeente en zorg- of welzijnsinstellingen. Vrienden en familie en de zorgverzekeraar wisselen tussen de 4e en 5e plek onder deze leeftijdsgroepen.

Vanaf 75 jaar komt de ouderenbond ook als informatiekanaal naar voren. 80+'ers zouden vaakst de zorg- of welzijnsinstellingen raadplegen, gevolgd door de gemeente, pas daaronder komt internet aan bod. Ook hier komt de ouderenbond naar voren als informatiekanaal.

58%

van de 55+'ers zal informatie vragen aan de gemeente als zij iets willen weten over levensloopbestendig wonen.

In gesprek over persoonlijke situatie

Nadat 55+'ers algemene kennis hebben vergaard, zullen ze proberen dat toe te passen op hun persoonlijke situatie. Wat is mijn persoonlijke behoefte en wat levert levensloopbestendig wonen mij persoonlijk op? Dat zijn vragen die soms lastig te beantwoorden zijn zonder inbreng van een expert, in een persoonlijk gesprek.

Vooral de oudere oudere (80+) raadpleegt de ouderenbond als het gaat om levensloopbestendig wonen.

Een scala aan adviseurs

Wooncoaches en consultants van gemeente, corporaties, welzijnsorganisaties en ouderenbonden, maar ook vertegenwoordigers van bedrijven, leveranciers voeren persoonlijke gesprekken over individuele situaties.

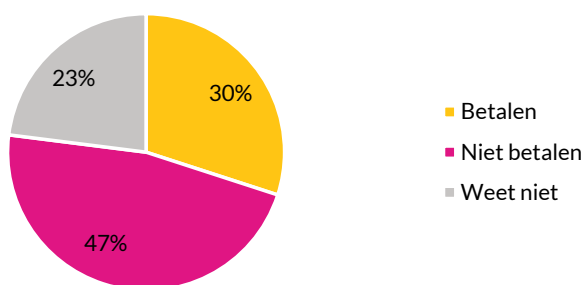
9% heeft ervaring met gesprek adviseur

Dit wordt vaker aangegeven door 75+'ers (16%). Een gesprek is bijvoorbeeld gevoerd met iemand van de gemeente, een makelaar, aannemer, ergotherapeut, leverancier, woningbouwvereniging, vrienden of familie, bouwkundige in de rol van wooncoach.

32% interesse in advies wooncoach

De wooncoach is iemand die de woning inspecteert, verbeterpunten constateert en een plan maakt. Met name mannen (35%) en 80+'ers (40%) zijn hierin geïnteresseerd. 40% van de 55+'ers zou hier geen gebruik van willen maken, 27% weet dit niet.

Belangstelling inzet wooncoach

Percentage 55+'ers dat gebruik zou willen maken van een onafhankelijke wooncoach

Indien zij hier gebruik van willen maken, zouden 55+'ers graag vragen beantwoord willen zien zoals: is mijn huidige huis geschikt om er lang te blijven wonen, wat zijn de mogelijkheden in huis, en hoe kan ik zo lang mogelijk in mijn huis blijven wonen?

30%

van de 55+'ers met interesse in wooncoach wil hiervoor betalen.

30% van de 55+'ers die geïnteresseerd is in een onafhankelijke wooncoach zou voor een dergelijk advies willen betalen. Bijna de helft (47%) zou dit niet doen. 23% weet het nog niet.

Op het totaal van alle 55+'ers wil één op de tien gebruik maken van een betaalde wooncoach. Wat mensen voor zo'n advies over hebben verschilt van €50 tot aan €1500. De bedragen die het meest voorkomen zijn €50, €100 en €250.

6 | Maatregelen

De overheid wil graag dat mensen meer anticiperen op het ouder worden in de eigen woning en aan de slag gaan met het levensloopbestendiger maken van de woning. Welke maatregelen zouden de houding en het gedrag van mensen positief kunnen beïnvloeden? Ofwel, wat zijn de ingrediënten voor beleid?

Om te weten hoe de houding en het gedrag van 55+'ers kan worden beïnvloed hebben wij hen de volgende vragen voorgelegd. Wanneer zou u (meer) geïnteresseerd raken in het levensloopbestendiger maken van uw woning? Welke positieve prikkels of maatregelen helpen u over de streep?

Helft 55+'ers gevoelig voor positieve prikkels

Ongeveer de helft van de 55+'ers raakt niet meer geïnteresseerd in het onderwerp door aangeboden prikkels. De andere helft echter wel.

Top 3 positieve maatregelen

1. Beschikbaarheid van pakketten met duidelijke prijzen
2. Gecombineerde aanpak van verduurzamen en levensloopbestendig maken
3. Gebruik kunnen maken mensen die helpen bij keuze- en bouwproces

51%

Van de 55+'ers staat positief tegenover een combinatie verduurzamen en levensloopbestendig maken

Redenen waarom 55+'ers geïnteresseerd raken

Reden waarom mensen geïnteresseerd raken in het levensloopbestendiger maken van hun woning

51% is gebaat bij helder aanbod en kostenplaatje

De markt van verbouwen en hulpmiddelen is (naar onze mening) niet erg transparant. Wat is er te koop, wat kost het en waar kan ik als consument het beste terecht? Voordat 55+'ers beslissen om de woning te gaan verbeteren, zullen deze vragen beantwoord moeten zijn. De helft van de 55+'ers geeft aan geholpen te zijn met pakketten en heldere prijzen. Zo wordt de complexiteit rond het levensloopbestendig maken kleiner en het voor individuele ouderen gemakkelijker om ja te zeggen.

Duurzaam en levensloopbestendig levert meer voordeel

Het combineren van het duurzaam en levensloopbestendig maken van de woning spreekt ruim de helft van de 55+'ers aan. 8% geeft aan dat het hen over de streep zou halen, als de verbetering van de woning integraal zou kunnen worden aangepakt. Een integrale aanpak is nog niet vanzelfsprekend.

49% positief over hulp en ondersteuning wooncoach

Het maken van keuzes en de verbouwing op zich vraagt veel van ouderen. Zou hulp en ondersteuning hun interesse wekken of hen over de streep halen? Ja zegt resp. 42% en 7%. In een aantal gemeenten is deze ondersteuning aanwezig in de vorm van wooncoaches. Ook hier geldt dat de complexiteit vermindert, zaken eenvoudiger worden.

44% positief over stimuleringsregeling van € 1000

Sommige gemeenten hanteren stimuleringsregelingen als financiële prikkel. Zo stelt bijvoorbeeld de gemeente Hengelo voor oudere inwoners die daadwerkelijk de woning levensloopbestendig maken, een bijdrage tot maximaal € 1000 beschikbaar. 39% raakt geïnteresseerd en 5% zou zo'n bijdrage over de streep halen.

Tegenover een lening die wordt afgelost na verkoop van de woning (Verzilverlening) staat 30% van de 55+'ers positief. 7% wordt door een dergelijke lening over de streep gehaald.

Financiële prikkels maken het relatieve voordeel van positief beslissen groter.

42% positief over kijken en uitproberen

Kijken en uitproberen wat bij je past. Het kan in het land op verschillende plekken in modelwoningen of tijdens beurzen en markten. Ook zijn er uitleenservices waar producten kunnen worden uitgetoet, voordat men overgaat tot aanschaf.

42% positief over buurtaanpak

Niet alleen, maar de woning levensloopbestendig maken samen met andere buurtbewoners. Een idee dat 42% van de 55+'ers aanspreekt, waarbij het 5% van de mensen over de streep zou halen.

Top 7 Maatregelen bij 55-70 jarigen

1. Combinatie met verduurzamen
2. Pakketten met heldere prijzen
3. Hulp en ondersteuning
4. Stimuleringsbijdrage
5. Bezoek aan een modelwoning
6. Meedoen met een buurtinitiatief
7. Verzilverlening afsluiten

Top 7 Maatregelen bij 70+'ers

1. Pakketten met heldere prijzen
2. Hulp en ondersteuning
3. Combinatie met verduurzamen
4. Bezoek aan een modelwoning
5. Stimuleringsbijdrage
6. Meedoen met een buurtinitiatief
7. Verzilverening afsluiten

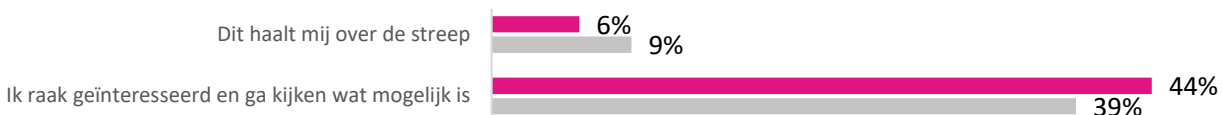
Verskil in leeftijd speelt geringe rol

Jongere ouderen (55-69 jaar) en oudere ouderen (70+) hebben dezelfde top 3 van maatregelen die het meest positief uitpakt. De top 3 staat echter alleen in een andere volgorde. Bij 55-69 jarigen staat de combinatie met verduurzamen op één. Bij 70+'ers zijn dat de pakketten met heldere prijzen.

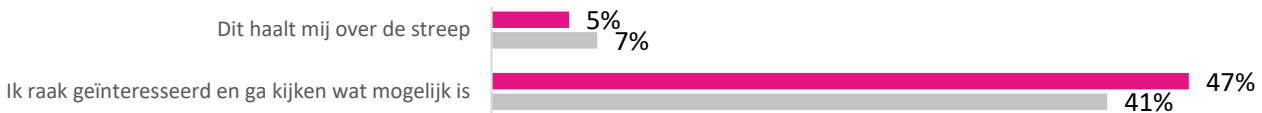
Van invloed op beslissing

■ 55-69 jaar ■ 70+

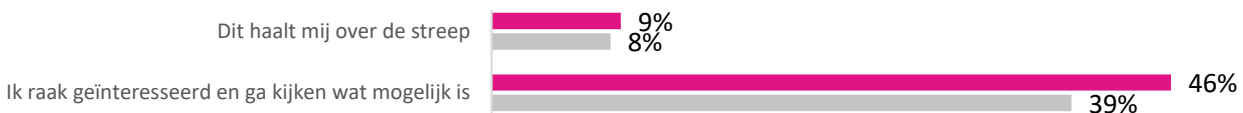
Hulp en ondersteuning

Pakketten en prijzen

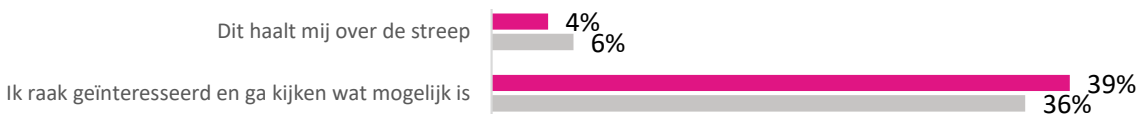
Combi verduurzamen

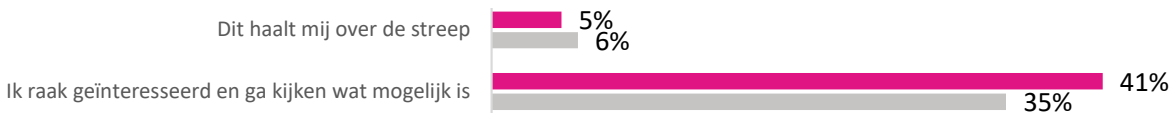
Verzilverening

Modelwoning

Stimuleringsregeling

Welke prikkels, maatregelen hebben invloed op jongere en oudere ouderen (55-69 jaar en 70+)

7 | Samenvatting

Hoe maken (toekomstige) ouderen een keuze voor levensloopbestendige wonen? Welke afwegingen maken ze, hoe zoeken ze informatie en wie helpt hen bij het nemen van een beslissing? Deze vragen staan centraal in dit onderzoek.

In dit onderzoek hebben wij de theorie van Evertt Rogers² over het verspreiden van nieuwe ideeën (innovaties) als kapstok gebruikt om het individuele keuzegedrag van 55+'ers beter te kunnen begrijpen. Het besluitvormingsproces van Rogers bestaat uit vijf fasen, te weten (1) kennis, (2) houding, (3) beslissing, (4) implementatie en (5) bekrachtiging. In dit onderzoek gaan we in op de eerste drie fasen.

67% heeft kennis van levensloopbestendig wonen

Weten 55+'ers wat er bedoeld wordt met levensloopbestendig wonen? Bij twee derde van de 55+'ers is dat het geval. Een kwart heeft er wel eens van gehoord, maar weet niet precies wat er bedoeld wordt. Eén op de tien weet er niets van. Hieronder bevinden zich relatief veel 55-59 jarigen.

Het ontbreken van kennis kan ervoor zorgen dat mensen niet verder op zoek gaan naar informatie. In absolute zin gaat het hierbij mogelijk om 1.626.000 55+'ers waarbij het proces stopt omdat kennis ontbreekt.

Afwachtende houding door lagere gevoelsmatige leeftijd

Wij vroegen 55+'ers wat levensloopbestendig wonen hen in hun persoonlijke situatie gaat opleveren. Ook vroegen we of levensloopbestendig wonen iets voor hen is?

² Rogers, E.M (2003). Diffusion of innovations (5th edn), New York: Free Press.

Aan de ene kant zien bijna alle 55+'ers (94%) persoonlijke voordelen, zoals het blijven wonen in de vertrouwde omgeving (72%) en meer comfort en gemak (51%). Aan de andere kant vinden veel 55+'ers dat levensloopbestendig wonen niet over hen gaat. De helft van de 55+'ers (48%) voelt zich jonger dan ze zijn en vinden levensloopbestendig wonen vooral goed voor mensen die ouder zijn dan zichzelf (ongeacht hun leeftijd).

Voordelen zijn niet direct voelbaar

De voordelen van levensloopbestendig zijn voor veel 55+'ers duidelijk. Er mee bezig zijn is echter iets voor later. Voordelen van levensloopbestendig wonen liggen in de toekomst en zijn niet direct voelbaar. Pas als men te maken krijgt met fysieke en mentale problemen (41%) of als het nodig is (34%) zegt men eraan toe te zijn (en staat men er positief tegenover).

48%

van de 55+'ers voelt zich jonger dan het geval is.

Van 'beslissen naar doen' beslaat jaren

Ongeveer een derde (29%) van de 55+ 'ers beslist positief en is van plan de woning levensloopbestendig(er) te maken. De beslissing heeft tijd nodig. De helft (62%) denkt hier al meer dan 12 maanden over na. 37% heeft nog geen idee wanneer wordt gestart met de daadwerkelijke woningverbetering. De mensen die wel een idee hebben, denken over enkele jaren te starten. Tussen de 2 en 5 jaar zegt 18%, meer dan 5 jaar denkt 15%.

41%

van de 55+ 'ers beslist over een levensloopbestendige woning als fysieke of lichamelijke problemen zich voordoen.

55+ 'ers zoeken informatie op het internet en bij de gemeente

Het overgrote deel van de 55+ 'ers (81%) heeft nog nooit naar informatie over levensloopbestendig wonen gezocht. 19% van de 55+ 'ers deed dat wel. Zij zochten vooral naar informatie over producten en diensten (48%). Van de mensen die nog niet naar informatie zoeken, zou 37% gaan zoeken naar subsidies en vergoedingen.

68%

van de 55+ 'ers zal informatie zoeken op internet als zij iets willen weten over levensloopbestendig wonen.

Informatiebronnen verschillen tussen 55+ 'ers

Niet alle 55+ 'ers zouden gebruik maken van dezelfde informatiekanalen. Huurders zouden vaker de gemeente en de corporatie raadplegen, terwijl woningeigenaren vaker het internet zouden bezoeken. Oudere ouderen (75+ 'ers) noemen vaker de ouderenbond als mogelijk informatiekanaal.

Persoonlijk gesprek met wooncoach is goede aanvulling

De wooncoach is iemand die de woning inspecteert, verbeterpunten constateert en een plan maakt. De persoonlijke behoefte wordt in kaart gebracht en er komt antwoord op de vraag 'wat levert levensloopbestendig mij persoonlijk op'. 32% van de 55+ 'ers geeft aan interesse te hebben in een dergelijk gesprek met een wooncoach, 40% van de 55+ 'ers zou hier geen gebruik van willen maken, 27% weet dit niet. Eén op de tien 55+ 'ers zou voor een dergelijk advies willen betalen.

46%

van de 55+ 'ers gaat naar de gemeente met vragen over levensloopbestendig wonen.

Boodschap overheid spreekt (slechts) de helft van 55+ 'ers aan

Slechts de helft van de 55+ 'ers (50%) voelt zich aangesproken door de boodschap van overheid met betrekking tot het langer thuis wonen, bij ouder worden en zorgbehoefte. Met name voor jongere ouderen (55-64 jarigen) is het te vroeg om mee bezig te zijn.

Levensloopbestendig wonen: een complexe beslissing

Op dit moment overweegt ongeveer een derde van de 55+'ers de woning levensloopbestendig te maken. Om tot deze beslissing te komen, denken ze er vaak al meer dan een jaar over na. Een groot deel van hen weet nog niet wanneer er daadwerkelijk wordt gestart. Veelal ligt dat moment nog enkele jaren in de toekomst.

Fysieke of mentale problemen geven de doorslag bij beslissing

Bijna tweederde van de 55+'ers overweegt niets te ondernemen of weet het niet. Zij geven aan dat ze aan de slag gaan als er sprake is van fysieke of mentale problemen. Pas als het nodig is (en niet vooraf) wordt er actie ondernomen.

Maatregelen die houding en gedrag 55+'er kunnen beïnvloeden

De overheid wil graag dat mensen anticiperen op het wonen 'op hun oude dag'. Welke maatregelen zouden houding en beslissing van 55+'ers kunnen beïnvloeden? Wij vroegen 55+'ers wat hun interesse zou vergroten of hen over de streep zou trekken.

Top drie maatregelen

De top drie van maatregelen die 55+'ers helpt om de woning levensloopbestendig(er) te maken:

1. Beschikbaarheid van pakketten met duidelijke prijzen. Dit maakt keuzes maken gemakkelijker.
2. Gecombineerde aanpak van verduurzamen en levensloopbestendig maken. Dit maakt het relatieve voordeel van het verbouwen groter.
3. Gebruik kunnen maken mensen die helpen bij keuze- en bouwproces. Dit maakt het beslissen minder complex.

Onderzoek in vier delen

Dit derde onderzoek maakt deel uit van een reeks van vier onderzoeken onder mensen van 55 jaar en ouder. In deze reeks gaan we in op hun kennis en denkbeelden, hun omgang met geld en hun keuzegedrag die het langer zelfstandig thuis wonen beïnvloeden.

Kijk snel op www.langzultuwonen.nl

Over Lang zult u wonen

'Lang zult u wonen' is het motto van de bewustwordingscampagne die mensen van 55 jaar en ouder informeert en stimuleert om op tijd en zelf de woning te verbeteren met het oog op het ouder worden. De campagne geeft inwoners concrete tips en adviezen om hun woning veiliger en comfortabeler te maken. Sinds 2013 wordt deze campagne in de provincie Overijssel gevoerd en door steeds meer gemeenten in Nederland overgenomen.

Bewustwordingscampagne

Lang zult u wonen is de bewustwordingscampagne met de boodschap: maak uw woning tijdig veiliger en comfortabeler, zodat u met plezier in uw vertrouwde omgeving kunt blijven wonen. Ook bij beginnende dementie. Lang zult u wonen informeert inwoners met veel praktijkvoorbeelden. Hiervoor heeft Lang zult u wonen veel communicatiematerialen ontwikkeld, waardoor organisaties niet telkens opnieuw het wiel hoeven uit te vinden om woningbezitters, maar ook huurders te informeren.

Dit onderzoek is mede mogelijk gemaakt door provincie Overijssel.

provincie Overijssel

Van beleid naar uitvoering

Lang zult u wonen is meer dan een bewustwordingscampagne. De organisatie Lang zult u wonen helpt overheden bij het vertalen van beleid rond langer thuis wonen naar concrete activiteiten. Zij biedt naast het voeren van campagne ook beleidsadvies, projectmanagement en voert onderzoek uit.

Meer informatie en contact

Wilt u meer weten over Lang zult u wonen, neem dan contact op via info@langzultuwonen.nl of kijk op de website www.langzultuwonen.nl.

